

Undervisningsministeriet
Den 22. februar 2005

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om specialundervisning for voksne, lov om forberedende voksenundervisning (FVU-loven) og forskellige andre love (Udmøntning af kommunalreformen for så vidt angår specialundervisning, forberedende voksenundervisning, ordblindeundervisning m.v.)

Modtagne hørings svar

Undervisningsministeriet har i alt modtaget 74 hørings svar.

Vedhæftede bilag rummer en oversigt over, hvilke myndigheder og organisationer der har afgivet hørings svar, herunder hvilke der har haft bemærkninger m.v.

Når der i det følgende refereres til aftaleteksten, henvises der til aftale fra juni 2004 mellem regeringen og Dansk Folkeparti om en strukturreform.

Bemærkninger til lovforslaget

I det følgende foretages en tværgående gennemgang af de politisk centrale forslag til ændringer af lovforslaget, som er fremkommet i hørings svarene.

Det skal bemærkes, at ud over de punkter, der omtales i det følgende, er der i lovforslaget indarbejdet en række mere tekniske, herunder lovtekniske, ændringer i forhold til det udkast, der blev udsendt til høring den 1. december 2004.

I høringsperioden er der blandt forligspartierne truffet beslutning om, at den nationale videns- og specialrådgivningsinstitution - VISO - også skal omfatte specialundervisning, der gives i henhold til folkeskoleloven eller lov om specialundervisning for voksne. Denne beslutning er blevet indarbejdet i lovforslaget, således at VISO blandt andet skal yde specialrådgivning til regioner, kommuner og skoler.

I. Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (lovforslagets § 1)

1. Kvaliteten m.v. af specialundervisningen

1.1. Faglig bæredygtighed og forsyningspligt

Mange hørings svar (Amtsrådsforeningen (ARF), Dansk Blindesamfund, De Samvirkende Invalideorganisationer, Danmarks Lærerforening, Landsorganisationen i Danmark, Skole og Samfund, FKKA, Landsforeningen Autisme, Vestsjællands Amtskommune, Nordjyllands Amtskommune m.fl.) peger på, at visse undervisningstilbud forudsætter et særligt undervisningsmiljø med høj faglig specialisering, og finder ikke, at hensynet hertil kan varetages ved kommunal drift. Forsynings sikkerheden for de mest specialiserede tilbud kan bedst tilgodeses ved en regional forankring, som sikrer en regional eller tværregional løsning og dermed et tilstrækkeligt befolkningsunderlag. Det foreslås derfor, at driftsansvaret for flere institutioner placeres i regionerne. Marselisborgcentret frygter, at der i en lang række kommuner ikke vil være grundlag for at opbygge faglige miljøer, der kan sikre kvaliteten af specialundervisningen. Nogle hørings svar (FTF, Vestsjællands Amtskommune m.fl.) finder, at regionernes forsyningspligt er upræcist beskrevet.

Bemærkninger:

Forslaget om, at flere undervisningstilbud af hensyn til den faglige bæredygtighed og forsynings-sikkerhed placeres i regionerne, er ikke i overensstemmelse med aftaleteksten, der placerer såvel myndighedsansvar som finansieringsansvar hos kommunerne. Også driftsansvaret er efter aftalen placeret hos kommunerne bortset fra en række navngivne lands- og landsdelsdækkende institutioner, hvor driftsansvaret er placeret i regionerne. De faglige miljøer på institutionerne berøres ikke af strukturreformen, der alene flytter drifts- og myndighedsansvaret. Sammen med finansieringsansvaret får kommunerne tilført den økonomi og de personaleressourcer, der har været knyttet til amtskommunernes opgavevaretagelse. Samlingen af ansvaret for specialundervisningen i kommunerne fjerner den gråzoneproblematik, der har været knyttet til et delt ansvar mellem kommuner og amtskommuner.

For netop at bevare ekspertisen samlet er der efter strukturaftalens indgåelse blandt forligspartierne truffet beslutning om at udvide antallet af institutioner, der er omfattet af regionalt driftsansvar, således at også tale-, høre-, syns- og kommunikationscentre, som betjener både børne- og voksenspecialundervisningsområderne, og som også varetager opgaver i henhold til lov om social service, drives af regionerne. Der henvises herved til bemærkningerne under punkt II, 3.1.

Til kommunernes myndighedsansvar hører, at børn og voksne tilbydes den specialundervisning og specialpædagogiske bistand, der er behov for. Det forventes ikke, at alle kommuner selv råder over alle relevante specialundervisningstilbud, men det forudsættes, at kommunerne køber pladser i nødvendigt omfang fx i de regionalt drevne institutioner eller hos andre kommuner eller private institutioner. Herved tilgodeses den udtrykte bekymring vedrørende forsyningsikkerheder for de mest specialiserede tilbud.

På baggrund heraf giver de indkomne forslag ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

1.2 Sikring af amtskommunernes ekspertise

Flere hørings svar (**Danmarks Lærerforening, ARF, Skole og Samfund, Dansk Psykologforening og De Samvirkende Invalideorganisationer**) påpeger, at det er afgørende for kvaliteten i specialundervisningstilbuddene, at der er adgang til kvalificeret specialpædagogisk og psykologisk rådgivning for børn og unge med behov for vidtgående specialundervisning. Mange kommuners pædagogisk-psykologiske rådgivning (PPR) har ikke de nødvendige kvalifikationer til at varetage de overførte opgaver. **Danmarks Lærerforening** og **Vestsjællands Amt** peger desuden på, at der kan være en fare for, at de tilbud, som amtskommunerne i dag giver på små handicapområder, vil forsvinde som følge af omkostningerne ved tilbuddene. **Danmarks Lærerforening** finder, at det samme gælder for Ordblindeinstituttet. **Det Centrale Handicapråd** og **Center for Ligebehandling af Handicappede** gør opmærksom på, at det er afgørende at sikre kvaliteten i specialundervisningstilbuddene.

Bemærkninger:

Med strukturaftalen nedlægges amtskommunerne, og ressourcer og ekspertise overføres til henholdsvis de kommunale forvaltninger og til kommunalt eller regionalt drevne institutioner. Den ekspertise, der er oparbejdet i amtskommunernes forvaltninger og institutioner forsvinder derfor ikke, men vil indgå i og supplere den ekspertise, der i forvejen findes i kommunerne.

For så vidt angår kommunale PPR-enheder vil der med større kommuner eller forpligtende kommunale samarbejder samt tilførsel af ekspertise fra de tidligere amtskommuner være forudsætnin-

ger for et kvalitetsløft både i specialiseret viden og kapacitet. Endelig vil der med adgangen til at indhente viden og specialiseret rådgivning fra VISO være sikkerhed for, at den enkelte kommune har adgang til den ekspertise, der er fornøden i forhold til det udvidede myndighedsansvar for specialundervisning og specialpædagogisk bistand.

De indkomne bemærkninger giver således ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

1.3 Ensartet behandling af eleverne

I flere høringssvar (**Danmarks Lærerforening, Skole og Samfund, FTF og Det Landsdækkende Synsråd**) peges der på, at der er behov for at sikre, at eleverne får en ensartet behandling på landsplan. **Danmarks Lærerforening** foreslår, at der stilles centrale kvalitetskrav til undervisningstilbuddene fx en undersøgelsesgaranti på eksempelvis to måneder, krav til faglige kvalifikationer hos lærerne samt til, at der er undervisningsmiljøer med de fornødne hjælpemidler.

Bemærkninger:

Spørgsmålet om udvikling af kvalitetskrav som fx tidsbegrænsning for udredning ligger uden for aftaletekstens rammer. Det skal bemærkes, at Klagenævnet for Vidtgående Specialundervisning er rettesnor for udvikling af en ensartet praksis på specialundervisningsområdet. Forslaget giver således ikke anledning til ændringer i lovforslaget. De indkomne bemærkninger vil i øvrigt indgå i forbindelse med udarbejdelse af bekendtgørelse i tilknytning til loven og i det videre arbejde med KVIS2..

2. Ansvarsfordelingen mellem kommunerne og regionerne

2.1 Rammeaftaler

Flere høringssvar (**ARF, De Samvirkende Invalideorganisationer og KL**) efterlyser klare regler for styringen af opgavefordelingen mellem kommuner og regioner, både hvad angår regionernes forsyningsforpligtelse og pludseligt opståede behov i kommunerne. **De Samvirkende Invalideorganisationer** foreslår, at den forventede efterspørgsel skal meldes ud årligt, medens aftaler om samarbejde altid skal være bredest muligt og have en løbende varighed på mindst fire år.

Bemærkninger:

De nærmere regler for rammeaftalen fastsættes i en bekendtgørelse, og de indkomne bemærkninger giver ikke anledning til ændring i lovteksten.

2.2 Regionsrådets forpligtelser og opgaver

Flere høringssvar (**ARF og Børne- og Kulturchefforeningen**) påpeger, at regionsrådets opgaver og forpligtelser er uklare. **KL** finder, at lovudkastet ikke tydeligt nok understreger, at det er kommunerne, der har myndighedsansvaret for specialundervisningsområdet, og at det også gælder for børn, der går i de regionale tilbud. Det samme gælder for den specialpædagogiske bistand til småbørn. **KL** anmoder om at blive inddraget i forbindelse med fastsættelsen af regler for regionsrådets forpligtelser og opgaver. Flere høringssvar (**Landsorganisationen i Danmark, Børnerådet, Landsforeningen Ligeværd, Socialpædagogernes Landsforbund, Nordjyllands Amt og skolebestyrelsen for Brøndagerskolen**) foreslår, at samtlige amtskommunale specialskoler skal overtages af regionerne. **Landsorganisationen** er bange for, at de kommuner, der hidtil har benyttet den pågældende specialskole, vil prøve at finde billigere undervisningstilbud. **De Samvirkende Invalideorganisationer, Socialpædagogernes Landsforbund, Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede** finder, at der burde have været foretaget et grundigt analysearbejde, før de amtskommunale skoler bliver overført til kommunerne, dvs. at overførslen udskydes.

Bemærkninger:

Det ville kræve en ændring af strukturaftalen at udvide regionernes ansvar til at drive de nuværende amtskommunale institutioner, der ikke er lands- og landsdelsdækkende institutioner. Forslaget om en udskydelse af overførslen af de amtskommunale skoler på grundlag af yderligere analyser vil gå imod den aftalte opgavefordeling, hvor kommunerne den 1. januar 2007 overtager myndigheds- og finansieringsansvar for den vidtgående specialundervisning. Kommunerne får ansvaret for, at der tilbydes den specialundervisning, der er behov for. Regionernes ansvar er begrænset til kun at omfatte et myndigheds-, drifts-, forsynings- og udviklingsansvar for så vidt angår de lands- og landsdelsdækkende tilbud, hvor det er kommunernes behov og forventede forbrug heraf, der fastlægger rækkevidden af regionernes opgaver og ansvar. Forslagene giver således ikke anledning til ændring af lovforslaget.

Bemærkningerne vedrørende specialpædagogisk bistand til småbørn er kommenteret i afsnit 9.1.

2.3 Regionernes midlertidige varetagelse af kommunale driftsopgaver

Flere høringssvar (ARF og Landsforeningen LEV) peger på, at regionsrådene efter aftale med kommunalbestyrelserne bør kunne varetage kommunale driftsopgaver ud over en 4-årig periode, som er foreslået i lovforslaget. Flere høringssvar (KL, Børne- og Kulturchefforeningen og Århus Kommune) tvivler på det hensigtsmæssige i, at regionsrådene midlertidigt varetager regionale driftsopgaver.

Bemærkninger:

Forslaget om, at regionsrådet skal kunne varetage kommunale driftsopgaver ud over en 4-årig periode, er blevet indarbejdet i lovforslaget. Tidsbegrænsningen er blevet fjernet i lovforslaget.

2.4 Konkret placering af driftsansvar for enkelte institutioner

En række høringssvar (ARF, De Samvirkende Invalideorganisationer, FKKA, Kirkebækskolen og Landsforeningen LEV) gør opmærksom på, at de navngivne lands- og landsdelsdækkende institutioner, der efter lovforslaget skal drives af regionerne, er udvalgt på et ufuldstændigt grundlag.

Der peges på enkelte navngivne institutioner (Kirkebækskolen i Københavns Amt og Langagerskolen i Århus Amt), hvis undervisningstilbud svarer til de lands- og landsdelsdækkende institutioners undervisningstilbud. ARF foreslår, at der tages udgangspunkt i en kategorisering af tilbuddene efter en samlet vurdering af kompleksiteten i børnenes undervisningsbehov, omkostningsniveauet for undervisningen og børnenes øvrige behov. De Samvirkende Invalideorganisationer finder, at samtlige undervisningstilbud til børn med autisme bør overføres til regionerne. Skolebestyrelsen for Krabbeshus Heldagsskole og skoleinspektøren på Firkløverskolen foreslår, at deres skoler for elever med autisme overføres til regionalt niveau. Århus Kommune gør opmærksom på, at kommunen ønsker at drive Langagerskolen og Stensagerskolen.

Samrådet af Synsfaglige Ledere i Amterne foreslår, at synsinstitutterne i Viborg, Roskilde, Københavns og Fyns amter overgår til regionerne. Videnscenter for specialpædagogik i Storstrøms Amt ønsker at overgå til regionalt niveau. Samrådet peger desuden på, at der må ske en samordning mellem de landsdækkende institutioner Refsnæsskolen og Institutet for Blinde og Svagsynede og de regionale synscentraler.

Bemærkninger:

På baggrund af hørings svar fra Samrådet af Synsfaglige Ledere i Amterne samt fra Videnscenter for Specialpædagogik i Storstrøms Amt er lovforslaget blevet ændret, således at fem institutioner føjes til listen over voksenspecialundervisningsinstitutioner, der efter forslaget skal drives af regionsrådene, og som samtidig har tilbud efter folkeskoleloven. Der henvises i øvrigt til afsnit II, punkt 3.1 (lov om specialundervisning for voksne).

For så vidt angår de øvrige specialskoler, der foreslås overført til regionalt niveau, giver de indkomne bemærkninger og forslag ikke anledning til ændringer i lovforslaget på folkeskoleområdet, idet placering af driftsansvar for de nuværende specialskoler ifølge aftaleteksten placeres i kommunerne.

2.5 Lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud i Københavns Kommune

ARF stiller sig uforstående over for, at Københavns Kommune fortsat skal drive lands- og landsdelsdækkende institutioner, som i det øvrige land skal drives af regionerne. **De Samvirkende Invalideorganisationer** foreslår, at Skolen på Kastelsvej, der efter forslaget skal drives af Københavns Kommune, drives af regionen, og at Børneklinikkens rådgivning og vejledning placeres som en del af skolens opgaver. **Københavns Kommune** påpeger, at Børneklinikken i lovforslagets § 48 a er omtalt som en undervisningsinstitution, og at den specialpædagogiske bistand til småbørn i henhold til folkeskoleloven kun er en del af Børneklinikkens tilbud.

Bemærkninger:

Placeringen af de pågældende institutioner i Københavns Kommune er en del af strukturaftalen. Af bemærkninger til lovforslaget fremgår, at fastsættelse af kapacitet og sammensætning af undervisningstilbuddene på Børneklinikken og Skolen på Kastelsvej forudsættes at ske i tæt samarbejde mellem Borgerrepræsentationen i Københavns Kommune og regionsrådet i Region Hovedstaden. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

De Samvirkende Invalideorganisationers forslag om at placere nogle af Børneklinikkens opgaver som en del af Skolen på Kastelsvej giver ikke anledning til ændringer, idet lovforslaget ikke tager stilling til placering af de enkelte institutioners opgaver.

3. Finansiering af regionens opgaver

ARF er af den opfattelse, at såvel strukturaftalen som lovforslaget indeholder forpligtelser for regionerne, som regionerne ikke vil kunne leve op til inden for de økonomiske rammer. De konkrete opgaver, som regionsrådene skal varetage, omfatter tilsyn, tilpasning af kapacitet og sammensætning af regionens undervisningstilbud samt koordinering på tværs af regionerne, udvikling af regionens undervisningstilbud, bidrag til de regionale udviklingsråds arbejde samt indgåelse af årlige rammeaftaler med regionens kommuner. Det anføres, at udgifterne til disse overordnede opgaver ikke må indgå i takstbetalingen for de enkelte elever, der henvises til regionens tilbud, men i stedet bør dækkes af et generelt tilskud, som regionsrådet administrerer og prioriterer. **KL** ønsker at blive inddraget i forbindelse med fastsættelse af betalingsordninger. **Landsforeningen LEV** savner en beskrivelse af, hvordan regionernes opgaver skal finansieres.

Bemærkninger:

Det fremgår af strukturaftalen, at de regionale tilbud finansieres af kommunerne. Tilsvarende er der i aftalen taget stilling til finansiering af regionernes drift i øvrigt. Endvidere fremgår det af strukturaftalen, at de nævnte principper for finansiering af de regionale tilbud fastsættes efter drøftelse med de regionale og kommunale organisationer. Forslagene giver derfor ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

4. Finansiering af de enkelte tilbud

Flere hørings svar (**ARF, Danmarks Lærerforening, De Samvirkende Invalideorganisationer og Skole og Samfund**) peger på, at den foreslåede finansieringsform kan medføre, at de enkelte regionale tilbud bliver så dyre, at kommunerne ikke vil benytte dem. **ARF** foreslår, at udgifterne til de regionale institutioners tilbud opdeles, således at udgifterne til undervisningstilbuddet udskilles fra de øvrige udgifter i forbindelse med institutionens tilbud, hvorved der opnås direkte sammenlignelighed med udgiften i andre undervisningstilbud.

Bemærkninger:

Det vil ved udmøntningen af bemyndigelse vedrørende takstfastsættelse for de lands- og landsdelsdækkende tilbud blive sikret, at en vis objektiv finansiering fra kommunerne imødegår, at taksten bliver så høj, at den afholder kommunerne fra at benytte tilbuddet. Taksten må på den anden side heller ikke fastsættes så lavt, at det tilskynder kommunerne til at benytte tilbuddene ud over det, der er fagligt begrundet.

Også for øvrige regionalt drevne tilbud (tale-, høre-, syns-, og kommunikationscentre) afholder kommunerne de udgifter, der er forbundet med tilbuddet, men uden en objektiv finansiering. Kommunerne får sammen med finansieringsansvaret for specialundervisningen tillige tilført den økonomi, der ligger til grund for den nuværende amtskommunale opgavevaretagelse inden for specialundervisningen, og vil inden for denne ramme skulle afholde udgifterne til den specialundervisning, der følger af myndighedsansvaret til at give børn den specialundervisning, der er behov for. De indkomne bemærkninger vedrørende differentiering af udgifter til undervisningstilbud fra andre udgifter i forbindelse med institutionens tilbud vil blive medtænkt i forbindelse med fastsættelse af de nærmere regler for takstfastsættelsen. Hørings svarene giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

5. De regionale udviklingsråd

Flere hørings svar (**Danmarks Lærerforening og Skole og Samfund**) finder, at de regionale udviklingsråd bør gøres permanente og sammensættes med repræsentanter for regionerne, kommunerne, institutionerne, forældrene og medarbejdere inden for regionen. **Børnerådet** beklager, at udviklingsrådenes opgaver ikke er præciseret i lovgivningen. **Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede** anbefaler, at udviklingsrådene får en længere funktionsperiode end 4 år. **De Samvirkende Invalideorganisationer** påpeger, at udviklingsrådene skal være forpligtet til at indgive årlig beretning til såvel Socialministeriet som Undervisningsministeriet. **Skole og Samfund** mener, at det regionale udviklingsråd skal være selvstændigt for specialundervisningsområdet.

Bemærkninger:

Forslaget ville kræve en ændring af strukturaftalen, hvor de regionale udviklingsråd eksplicit er givet en 4-årig funktionsperiode fra 1. januar 2007, fordi de alene skal sikre borgerne i overgangsperioden. Forslaget fra Skole og Samfund om at oprette selvstændige udviklingsråd for specialundervisning kan ikke imødekommes. Der er meget ofte person- og interessesammenfald mellem brugere af henholdsvis specialundervisningstilbud og tilbud efter den sociale lovgivning, hvorfor repræsentationen i udviklingsrådene også vil være præget af sammenfald. Endvidere er der med fælles udviklingsråd skabt udgangspunkt for en større sammenhæng mellem det sociale og det specialpædagogiske tilbud til borgerne. Der vil efter serviceloven blive tale om selvstændige vurderinger for henholdsvis det sociale og det specialpædagogiske område, og det er forudsat, at såvel De Samvirkende Invalideorganisationer som Skole og Samfund repræsenteres i udviklingsrådene. Der vil

blive fastsat nærmere regler for redegørelsespligten i en bekendtgørelse. Forslaget om at permanentgøre de regionale udviklingsråd kan således ikke imødekommes.

I de almindelige bemærkninger til lovforslaget om social service er det tydeliggjort, at de årlige indberetninger fra de regionale udviklingsråd vil danne grundlag for, at ministeren kan foretage en løbende vurdering af, hvordan kommuner og regioner varetager deres opgaver efter kommunalreformen, herunder en vurdering af, om forsyningerne til de enkelte målgrupper er tilstrækkelige. Der vil desuden i bekendtgørelsen om regionsrådenes arbejde indgå krav til åbenhed og gennemsigtighed, således at det er muligt at identificere eventuelle problemer i forhold til den ansvarlige myndighed. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at det allerede fremgår af lovforslaget, at de regionale udviklingsråd er forpligtet til at indgive årlige beretninger til såvel Socialministeriet som Undervisningsministeriet.

6. Klageadgangen

Mange hørings svar (ARF, KL m.fl.) udtrykker tilfredshed med, at den nuværende klageadgang til et særligt klagenævn bevares og udvides for forældre til børn og unge, der modtager undervisning i specialskoler eller specialklasser med omfattende støtte. Det henstilles, at klagenævnets arbejde tilrettelægges hensigtsmæssigt i forhold til den forventede øgede sagsmængde. **Skole og Samfund** og **De Etniske Minoriteter** ønsker sig repræsenteret i klagenævnet. **Børnerådet** foreslår, at elever og ikke kun forældre får klageadgang.

Det Centrale Handicapråd og **Center for Ligebehandling af Handicappede** foreslår, at klageadgangen udvides til at omfatte al specialundervisning i folkeskolen. **De Samvirkende Invalideorganisationer** finder, at klageadgangen forringes for de såkaldte enkeltintegrerede elever. De Samvirkende Invalideorganisationer foreslår derfor, at klageadgangen bør udvides til at omfatte al specialundervisning. Der bør desuden oprettes et klagenævn i hver region, hvis principielle afgørelser bør kunne ankes til et landsdækkende klagenævn. De Samvirkende Invalideorganisationer påpeger endvidere, at det klart bør fremgå, hvortil klager vedrørende vidtgående specialundervisning til småbørn skal rettes.

Bemærkninger:

Aftaleteksten fastsætter, at det eksisterende Klagenævn også efter kommunalreformen er klageinstans. Klageadgangen i folkeskolen udvides til også at omfatte elever i nuværende kommunale specialklasser og skoler, samt retlige klager vedrørende voksenspecialundervisningen. Der er allerede taget højde for tilpasning af Klagenævnets sammensætning, idet regionsrådene får sæde i nævnet, og for at opretholde balancen øges KL's og De Samvirkende Invalideorganisationers repræsentation. Kommunalreformen begrundes ikke en yderligere udvidelse af Klagenævnet, herunder heller ikke repræsentation fra andre foreninger eller interessegrupper. Forslagene giver således ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

For så vidt angår afgrænsningen af en ordene "en overvejende del af undervisningstiden" er det blevet præciseret i bemærkningerne til lovteksten, at "12 ugentlige støttetimer" svarer til otte klokketimer. De indkomne bemærkninger vedrørende Klagenævnets tilrettelæggelse af arbejdet, sekretariatsbistand o.a. vil indgå i forbindelse med udarbejdelse af bekendtgørelse om Klagenævnets virksomhed.

7. Sammenhæng mellem specialundervisning og sociallovgivning

ARF opfordrer til harmonisering og tydeliggørelse af de bestemmelser i lovforslaget, der ikke har direkte uddannelsespolitisk sigte, således at der opnås bedre sammenhæng med reglerne på det so-

cialle område. **KL** ønsker en lovgivning, der bryder med sektortænkningen mellem undervisnings- og socialektoren.

Bemærkninger:

Forslagene giver ikke anledning til ændring af lovteksten, idet forslagene ikke vedrører strukturreformen.

8. Den nationale videns- og specialrådgivningsinstitution VISO vedrørende specialundervisning

Mange høringssvar (**KL, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, De Samvirkende Invalideorganisationer, ARF, Dansk Blindesamfund, Det Centrale Handicapråd, Det Landsdækkende Synsråd, Dansk Videnscenter for Ordblindhed, Landsforeningen Autisme, Landsforeningen LEV og Vestsjællands Amtskommune**) har peget på det hensigtsmæssige i, at VISO også omfatter specialundervisning for børn og voksne. **Dansk Blindesamfund** ønsker et selvstændigt VISO for blinde og svagsynede.

De Samvirkende Invalideorganisationer og **Landsforeningen LEV** ønsker, at såvel borgere som myndigheder skal kunne trække på VISO's ekspertise på specialundervisningsområdet. VISO skal have bemyndigelse til at henvise borgeren til fx pædagogisk-psykologisk rådgivning eller en uddannelsesinstitution og til at foretage udredningen i de mest komplicerede sager. Flere høringssvar (**Det Centrale Handicapråd** og **Center for Ligebehandling af Handicappede**) påpeger, at specialskoler, kommunikationscentre, lands- og landsdelsdækkende institutioner samt voksenuddannelsescentrenes ordblindeundervisning og anden voksenspecialundervisning skal indgå som vidensenheder i VISO. **Landsforeningen LEV** foreslår endvidere, at VISO står for uddannelsen af tilsynskonsulenter.

Flere høringssvar (**ARF, Dansk Blindesamfund** og **Landsforeningen LEV**) påpeger, at det af lovgivningen tydeligt bør fremgå, hvordan opgaverne mellem rådgivnings- og vidensfunktioner på det specialpædagogiske felt placeres - herunder også hvad der skal indgå i VISO.

Dansk Blindesamfund ønsker, at konsulenterne for småbørn, som blev udlagt til amtskommunerne i 2003, fortsat skal arbejde regionalt, og at disse ikke hjemtages til VISO. **Vestsjællands Amtskommune** foreslår de udlagte opgaver tilbageført. **Dansk Blindesamfund** ser det i øvrigt som VISO's opgave at udstikke retningslinjer for kvalitetsnormer.

Bemærkninger:

I løbet af høringsfasen er der blandt forligspartierne truffet beslutning om, at VISO ud over det sociale område også betjener specialundervisningsområdet i begrænset omfang. I modsætning til det sociale område er VISO's ydelser på specialundervisningsområdet alene rettet mod myndigheder og institutioner og ikke mod borgerne. Hjemmel til at fastsætte nærmere regler om adgang til at indhente viden og specialrådgivning fra VISO indskrives i folkeskoleloven og i lov om specialundervisning for voksne. VISO's organisation og funktion vil blive nærmere beskrevet i en bekendtgørelse.

Kommunalreformen placerer det samlede ansvar for specialundervisningen i kommunerne. Derfor vil udredningskompetencen og -ansvaret blive fastholdt i kommunens pædagogisk-psykologisk rådgivning (PPR). PPR vil kunne anmode VISO om bistand til kommunens udredning.

9. Andet

9.1 Specialpædagogisk bistand til småbørn

Flere hørings svar (**ARF** og **KL**) peger på, at regionsrådene efter forslaget overtager ansvaret for de børn, der henvises til specialpædagogisk bistand, og som endnu ikke har påbegyndt skolegangen. Denne formulering giver anledning til tvivl om, hvorvidt kommunen har det samlede myndighedsansvar for disse børn.

Bemærkninger:

Da affattelsen af lovforslaget på dette punkt giver anledning til tvivl og misforståelser, præciseres det i forslaget § 1, nr. 2, med tilhørende bemærkninger, at regionernes ansvar for specialpædagogisk bistand til børn, som endnu ikke har påbegyndt skolegangen, kun omfatter børn, der af kommunerne henvises til specialpædagogisk bistand ved regionernes undervisningstilbud.

9.2. Driftsansvar for interne skoler ved opholdssteder

ARF påpeger, at der i forslaget mangler en tydelig afklaring af, hvilken myndighed der skal have ansvaret for drift af sociale anbringelsessteder m.v. med internt skoletilbud. **Landsforeningen af opholdssteder, botilbud og skolebehandlingstilbud** frygter, at kommunerne for fremtiden vil lade elever på opholdssteder m.v. undervise i den kommunale folkeskole. Derved vil opholdsstedernes ekspertise på specialundervisningsområdet gå tabt. **Vestsjællands Amtskommune** foreslår, at Autisme Center Vestsjælland og Bakkegården får mulighed for at give specialundervisning efter folkeskoleloven.

Bemærkninger:

Efter gældende regler (folkeskolelovens § 20, stk. 3) kan specialundervisning efter overenskomst med kommunalbestyrelsen indrettes i dagbehandlingstilbud eller et efter lov om social service oprettet eller godkendt anbringelsessted. Denne bestemmelse foreslås ikke ændret. Det vil blive præciseret i bekendtgørelsen om specialundervisning, at kommunalbestyrelsen kan indgå driftsoverenskomst om specialundervisning af den pågældende elev i en såkaldt intern skole på et regionalt drevet opholdssted.

9.3 Befordring

Flere hørings svar (**KL**, **Børne- og Kulturchefforeningen** og **ARF**) foreslår, at lovforslagets placering af ansvaret for befordring for elever i de regionalt drevne tilbud ændres. Opgaven bør i stedet varetages af kommunerne, der både har myndigheds- og finansieringsansvaret.

Bemærkninger:

De kommunale organisationers forslag om at placere hele ansvaret for befordring af elever i kommunerne er blevet imødekommet ved en ændring af lovteksten i § 1, nr. 18, og ved en ændring af bemærkningerne hertil. En tilsvarende ændring er indsat i forslaget § 2 (med forslag til ændring af lov om specialundervisning for voksne).

9.4 Undervisningsministeriets program for Kvalitet i Specialundervisningen (KVIS og KVIS2)

De Samvirkende Invalideorganisationer foreslår, at KVIS2 får de nødvendige midler og den nødvendige tid til at sikre og videreudvikle de hidtidige resultater i den nye struktur. **Landsforeningen LEV** foreslår, at KVIS2 skal følge udviklingen på både det sociale område og på undervisningsområdet. **Landsforeningen af opholdssteder, botilbud og skolebehandlingstilbud** foreslår, at KVIS2 får mulighed for at yde midler til kvalitetsudvikling af specialundervisning på opholdssteder m.v.

Bemærkninger:

KVIS2 er ikke en del af strukturaftalen. KVIS2 er en videreførelse af KVIS-programmet 2001-2004. KVIS2 har blandt andet til opgave at bygge bro mellem den nuværende struktur og den nye struktur, hvor kommunerne pr. 1. januar 2007 får det fulde ansvar for folkeskolens specialundervisning bortset fra de mest specialiserede lands- eller landsdelsdækkende tilbud, som de nye regioner overtager ansvaret for. Forslagene giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget, men de indkomne bemærkninger vil blive medtænkt i det videre arbejde med udvikling af KVIS2.

Det skal bemærkes, at for så vidt angår deltagelse i såvel KVIS som KVIS2 er opholdssteder m.fl. ligestillet med andre undervisningsinstitutioner.

9.5 Tilsyn med specialundervisning

Det Centrale Handicapråd og **Center for Ligebehandling af Handicappede** peger på, at undervisningsministerens hidtidige tilsyn med specialundervisningen indsnævres til den specialundervisning, der gives på de regionale institutioner. Derfor foreslås det, at det hidtidige tilsyn, der omfatter al amtskommunal specialundervisning, opretholdes. **Landsforeningen LEV** foreslår endvidere, at VISO står for en formel uddannelse af tilsynskonsulenter med henblik på at støtte kommunernes varetagelse af tilsynsopgaver.

Bemærkninger:

Ansvarsfordelingen for så vidt angår tilsyn ændres ikke i forbindelse med kommunalreformen. Efter gældende regler fører kommunalbestyrelsen tilsyn med egne skolers virksomhed, og undervisningsministeren varetager tilsynet med amtskommunernes skole- og undervisningsvæsen indenfor folkeskolen. Lovforslagets forslag til § 47 b i folkeskoleloven fastslår, at undervisningsministeren varetager tilsynet med de af regionsrådet drevne undervisningsinstitutioner. På baggrund heraf giver de indkomne bemærkninger ikke anledning til ændring i lovteksten.

9.6 Specialundervisningsbegrebet

Børne- og Kulturchefforeningen og **Landsforeningen af opholdssteder, botilbud og skolebehandlingstilbud** har noteret sig, at den hidtidige skelnen mellem den almindelige og den vidtgående specialundervisning ophører ved kommunalreformens ikrafttræden. Dette opfattes som et fremskridt. I sammenhæng hermed peges der på, at der er behov for, at udviklingen af den inkluderende skole understøttes lovgivningsmæssigt. **Landsforeningen LEV** finder, at der er behov for efteruddannelse af lærere i den forbindelse. **Landsforeningen af Specialskoler** mener dog, at denne ændring kan medføre en spredt og mindre intensiv indsats over for børn med særlige behov og påpeger muligheder for kassetækning som følge heraf.

Bemærkninger:

Spørgsmålet om udvikling af den inkluderende skole, efteruddannelse af lærere m.v. ligger uden for aftaletekstens rammer, men indgår som en af opgaverne for KVIS2. Forslaget giver derfor ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

9.7 Andre forslag til revision af folkeskoleloven

Det Centrale Handicapråd, **Center for Ligebehandling af Handicappede** og **De Samvirkende Invalideorganisationer** foreslår, at bestemmelsen i folkeskolelovens § 56 a om revision af ordningen af specialundervisningsområdet opretholdes, dog således at revisionen udskydes til folketingsåret 2008-09.

Bemærkninger:

Med de ændringer af folkeskoleloven, som kommunalreformen indebærer, er der i høj grad fulgt op på de anbefalinger vedrørende opgavefordelingen, som den seneste evaluering på området har lagt op til. Forslaget giver ikke anledning til ændring i lovteksten.

II. Forslag til lov om specialundervisning for voksne (lovforslagets § 2)

Væsentlige ændringer grundet Undervisningsministeriets egen kvalitetssikring

Med forslaget til § 7 d, stk. 2, i lov om specialundervisning for voksne gives der hjemmel til fastsættelse af nærmere regler for kommunernes overtagelse af regionale voksenspecialundervisningsinstitutioner. Det er præciseret i bemærkningerne til lovforslaget, at det er en betingelse, at kommunen ved overtagelse af en regional institution overtager institutionens samlede tilbud, og at det fortsat vil stå til rådighed for andre kommuner, der hidtil har anvendt institutionen.

1. Kvalitet i specialundervisningstilbudene

1.1. Kvalitet i tilbuddenes indhold

I en række høringsvar (**Det Centrale Handicapråd, Dansk Blindesamfund, Landsforeningen LVU m.fl.**) udtrykkes der bekymring for, om den nuværende faglighed på specialundervisningsrådet kan bevares, når ansvaret for undervisningen overgår til kommunerne. I enkelte svar foreslås kvaliteten af specialundervisningen sikret ved, at der i voksenspecialundervisningsloven fastsættes nærmere regler om undervisningen.

De Samvirkende Invalideorganisationer peger desuden på, at det af lovbemærkningerne bør fremgå, at voksenspecialundervisning skal foregå i et voksenpædagogisk miljø.

Bemærkninger:

Høringsvarene giver anledning til at foretage enkelte præciseringer i bemærkningerne til lovforslaget.

Bekymringen vedrørende den fremtidige kvalitet af specialundervisningen for voksne synes primært forankret i en bekymring for kommunernes fremtidige ansvar for den undervisning, som de den 1. januar 2007 får overført fra amtskommunerne.

Det skal i denne forbindelse bemærkes, at de faglige miljøer på institutionerne ikke berøres af strukturreformen, der alene flytter drifts-, myndigheds- og finansieringsansvaret. Sammen med finansieringsansvaret får kommunerne tilført den økonomi og de personaleressourcer, der har været knyttet til amtskommunernes opgavevaretagelse.

Samtidig vil såvel kommuner som institutioner kunne hente rådgivning og vejledning i VISO. Endvidere planlægges en bekendtgørelsesændring med en præcisering af undervisningen blandt andet med udgangspunkt i den forestående kortlægning af voksenspecialundervisningen, der fremgår af aftalen om en strukturreform.

På denne baggrund vurderes der ikke at være behov for ændringer i lovforslaget, men det er præciseret i lovbemærkningerne, at voksenspecialundervisningens tilrettelæggelse og indhold ikke ændres ved opgaveflytningen.

1.2. Tilbuddenes placering

De Samvirkende Invalideorganisationer vurderer, at den voksenpædagogiske dimension er i fare, når voksenspecialundervisningen bliver det eneste voksenuddannelsesstilbud i kommunalt regi. **Speciallærerforeningen af 1981** finder, at undervisningstilbuddene bør holdes samlet under samme driftsmyndighed. Området er allerede i dag præget af uoverskuelighed for borgerne med hensyn til tilbuddene. Fordelingen af nogle institutionstyper på regionalt og kommunalt regi vil øge dette problem. **Oplysningsforbundenes Fællesråd** finder, at flytningen til ca. 100 kommuner vil kræve tæt samarbejde og koordination, hvorfor der anbefales oprettelse af koordinations- og samarbejdsudvalg og fortsættelse af nationalt samarbejde.

Bemærkninger:

Placeringen er tilbuddene er aftalt i strukturaftalen. Med samlingen af al specialundervisning i kommunerne er der én indgang for borgerne. Desuden er det efterfølgende besluttet blandt forligspartierne, at en række institutioner skal drives regionalt, hvorved den faglige ekspertise bevares samlet i de kommende regionale kommunikationscentre m.v. For så vidt angår forslaget om oprettelse af koordinationsudvalg og fortsættelse af nationalt samarbejde er der intet i lovforslaget, der forhindrer dette. Høringsvarene giver ikke anledning til ændringer.

2. VISO

I flere høringssvar (**KL** og **ARF**) foreslås det, at VISO også bør omfatte specialundervisningsområdet. **Dansk Blindesamfund** ønsker, at der som en selvejende institution etableres ét VISO for blinde og svagsynede, og at VISO's viden- og specialrådgivningsfunktioner og udredningsfunktion skal tillægges funktionen at fastsætte kvalitetsnormer. **De Samvirkende Invalideorganisationer** vurderer, at blandt andet kommunikationscentre samt kommunale voksenspecialundervisningscentre skal bidrage til VISO-samarbejdet, og at skolelederen skal kunne henvise til udredning i VISO. Endvidere skal borgere med betydeligt handicap og behov for specialundervisning have adgang til at anmode om udredning i VISO.

Bemærkninger:

I løbet af høringsfasen er der blandt forligspartierne truffet beslutning om, at VISO ud over det sociale område også betjener specialundervisningsområdet i begrænset omfang. På specialundervisningsområdet er VISO's ydelser i modsætning til det sociale område alene rettet mod myndigheder og institutioner og ikke mod borgerne. Hjemmel til at fastsætte nærmere regler om adgang til at indhente viden og specialrådgivning fra VISO vil blive indsat i henholdsvis folkeskoleloven og lov om specialundervisning for voksne.

I forbindelse med kommunalreformen overgår ansvaret for udredning af voksne med behov for voksenspecialundervisning til kommunerne. Anmodning om rådgivning vedrørende tilrettelæggelsen af specialundervisning for voksne forudsætter, at kommunen er inddraget forud for henvendelsen til VISO.

3. Placering af institutioner/opgaver

3.1. Konkrete institutioner

Flere høringssvar fra blandt andet **Det Centrale Handicapråd** og **HjerneSagen** peger på, at en række amtskommunale institutioner (kommunikationscentre), som varetager opgaver svarende til de 15 kommunikationscentre, der efter lovforslaget forankres i regionerne, forankres i kommuner. **Frederiksberg Kommune** gør opmærksom på, at kommunen selv ønsker at varetage kommunika-

tionscenterfunktionen fremover. Det bør derfor fremgå af lovforslaget, at kommunen ikke skal betale til regionens tilbud herom.

Bemærkninger:

På baggrund af hørings svarene er lovforslaget ændret, så følgende institutioner føjes til listen over de undervisningsinstitutioner, der efter forslaget skal drives af regionsrådene:

1. *Hjælpemiddelenheden (skifter primo 2005 navn til: Center for syn og kommunikation) (Københavns Amtskommune).*
2. *Teknologi- og synsrådgivningen (Roskilde Amtskommune).*
3. *Videnscenter for specialpædagogik (Storstrøms Amtskommune).*
4. *Syns- og teknologicentret (Viborg Amtskommune).*
5. *Synsrådgivningen (Fyns Amtskommune).*

Disse fem institutioner tilbyder ydelser efter lov om social service og efter undervisningslovgivningen på samme niveau som de i lovforslaget øvrige 15 navngivne institutioner. Disse institutioner kan på denne måde bevares som én institution hos én myndighed.

Instituttet for Blinde og Svagsynede i Hellerup er ved en fejl blevet rubriceret i lovforslaget som en landsdækkende institution under Københavns Amtskommune. Da instituttet imidlertid har været drevet af Københavns Kommune i henhold til lov om specialundervisning for voksne, er det som en teknisk ændring blevet indarbejdet i lovforslaget, at Københavns Kommune fortsat skal drive instituttet i henhold til lov om specialundervisning for voksne, svarende til ordningen på folkeskoleområdet for de to landsdelsdækkende institutioner Børneklubben og Skolen på Kastelsvej.

3.2. Flytning af institutioner fra regioner til kommunerne

KL opfordrer til, at region og kommuner årligt kan aftale overførsel af tilbud i forbindelse med drøftelse om den årlige rammeaftale.

Bemærkninger:

Ifølge strukturaftalen og den foreslåede § 7 d i lov om specialundervisning for voksne skal overførsel drøftes mindst én gang i hver valgperiode. Der er således alene stillet krav om, at en overførsel fra regioner til kommuner skal drøftes én gang i hver valgperiode. Der er ikke fastsat en begrænsning i antallet af drøftelser i valgperioden. Hørings svaret giver således ikke anledning til ændringer.

4. Henvisning/Visitering

En række hørings svar (**De Samvirkende Invalideorganisationer, HjerneSagen, Det Centrale Handicapråd og Foreningen af Stammere i Danmark**) udtrykker bekymring for, at det fremover er kommunale forvaltninger, der skal henvise til voksenspecialundervisningsinstitutionerne i modsætning til i dag, hvor borgerne kan henvende sig direkte til en institution og få vurderet sine behov. Det påpeges, at adgangen ikke må blive mere bureaukratisk med reformen. En placering i socialforvaltningen risikerer at give et andet fokus, og det er derfor nødvendigt, at der fortsat er mulighed for at få en vurdering på uddannelsesinstitutionen af behovene. Fra flere sider ønskes visiteringsopgaven fortsat placeret hos institutionen, eventuelt med inddragelse af VISO, samt at borgeren også selv kan henvende sig til institution eller VISO. Der henvises til, at kommunerne ikke vil have den nødvendige ekspertise til at foretage vurderingen af behovene.

Bemærkninger:

I voksenspecialundervisningslovens § 1 b, stk. 3, (lovforslagets § 2, nr. 6) er der indsat hjemmel til, at der kan fastsættes regler om, at kommunalbestyrelsen kan delegere sin visitations- og optagelseskompetence til regionsråd eller voksenspecialundervisningsinstitutioner. I bemærkningerne til § 2, nr. 6, uddybes det, at undervisningsministerens hjemmel til at fastsætte nærmere regler om muligheden for delegation i forbindelse med kommunalbestyrelsens henvisning af personer til specialundervisning tænkes anvendt til at sikre, at kommunalbestyrelsen gennem aftaler med regionsrådet og institutioner med specialundervisningstilbud kan give borgere i kommunen direkte adgang til udredning af specialundervisningsbehov på institutionen, og at kommunalbestyrelsen kan delegere sin visitations- og optagelseskompetence til den pågældende voksenspecialundervisningsinstitution.

5. Finansiering af tilbuddene

I flere hørings svar (**De Samvirkende Invalideorganisationer** m.fl.) er der udtrykt bekymring for, hvordan finansieringen af de regionale tilbud indrettes, så stabilitet og udvikling fremmes og kasse-tænkning forebygges. Der foreslås en blanding af statslig eller regional objektiv finansiering og kommunal takstfinansiering. Enkelte ønsker finansieringen placeret hos regionsrådene eller staten. I flere svar anbefales det, at finansieringsmodellen indrettes, så den sikrer kommunal interesse i at benytte de institutioner, der har viden og ekspertise omkring det konkrete problem, uanset om institutionen drives af regionerne, kommunerne eller private.

Bemærkninger:

Det vil ved udmøntningen af bemyndigelsen vedrørende takstfastsættelse for de lands- og landsdelsdækkende tilbud blive sikret, at en vis objektiv finansiering fra kommunerne imødegår, at taksten ikke bliver så høj, at den afholder kommunerne fra at benytte tilbuddet. Taksten må på den anden side heller ikke fastsættes så lavt, at det tilskynder kommunerne til at benytte tilbuddene ud over det, der er fagligt begrundet.

Også for de øvrige regionalt drevne tilbud (typisk tale-, høre-, syns- og kommunikationscentre) afholder kommunerne de udgifter, der er forbundet med tilbuddet, men uden en objektiv finansiering. Kommunerne får sammen med finansieringsansvaret for voksenspecialundervisningen tillige tilført den økonomi, der ligger til grund for den nuværende amtskommunale opgavevaretagelse inden for området, og vil inden for denne ramme skulle afholde udgifterne til den voksenspecialundervisning, der følger af myndighedsansvaret for området. De indkomne bemærkninger vil blive medtænkt i forbindelse med fastsættelse af nærmere regler for takstfastsættelsen.

På baggrund heraf giver hørings svarene ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

6. Det særlige ungdomsuddannelses tilbud for fx udviklingshæmmede

I en række hørings svar fra blandt andet **De Samvirkende Invalideorganisationer** ønskes en lovfæstelse af en ungdomsuddannelse for fx udviklingshæmmede. **Det Centrale Handicapråd** foreslår en uddannelse placeret i statsligt regi. **Speciallærerforeningen af 1981** anbefaler, at der etableres en ungdomsuddannelse for unge med særlige behov eller handicap, der placeres politisk, finansieringsmæssigt og administrativt på samme måde som de øvrige ungdomsuddannelser. Også **Rådet om Kortuddannedes Fortsatte Uddannelse** peger på, at det bør sikres, at alle unge med særlige behov tilbydes undervisningen. I et enkelt svar foreslås det, at regionernes mulighed for etablering af ungdomsuddannelses tilbud fremgår direkte af loven.

Bemærkninger:

Hørings svarene har givet anledning til tydeliggørelse af lovforslaget. Det er i overensstemmelse med strukturaftalen, når regionerne i lovforslaget har mulighed for at tilrettelægge særlige ung-

domsforløb for fx sent udviklede. En lovfæstelse af et nyt ungdomstilbud ligger uden for formålet med lovforslaget. Regionernes mulighed - efter aftale med kommunerne - for at tilrettelægge særlige ungdomsforløb er indsat i lovforslaget for derved at tydeliggøre ungdomsforløbenes eksistens. Dette ændrer ikke på kommunernes adgang til selv at tilbyde særlige ungdomsforløb.

Ændringen har ingen konsekvenser for andre lovforslag. Ændringen har heller ikke økonomiske konsekvenser.

7. Befordring

ARF og **KL** finder, at ansvaret for befordring bør placeres hos kommunerne som finansierende myndighed.

Bemærkninger:

De kommunale organisationers forslag om at placere hele ansvaret for befordring af personer i kommunerne er blevet imødekommet ved en ændring af lovteksten i § 2, nr. 16, og ved en ændring af bemærkningerne hertil.

En tilsvarende ændring er indsat i forslagens § 1 (med forslag til ændring af lov om folkeskolen).

8. Klageadgang

I flere høringssvar (**De Samvirkende Invalideorganisationer, HjerneSagen** m.fl.) ønskes den nuværende begrænsning i klageadgangen fjernet, således at klageadgangen ikke længere skal være begrænset til retlige klager. Der ønskes oprettet regionale klagenævn. **KL** finder det ikke hensigtsmæssigt, at Klagenævnet for Vidtgående Specialundervisning også skal være klagenævn for voksenspecialundervisningen og anbefaler to selvstændige klagenævn.

Bemærkninger:

Aftaleteksten fastsætter, at det eksisterende Klagenævn er klageinstans, idet klageadgangen udvides til også at omfatte voksne, der modtager voksenspecialundervisning. Forslagene giver således ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

III. De frie skoler (lovforslagets § 3 og § 4)

1. Grundlaget for tilskud til de frie skolars specialundervisning

Dansk Friskoleforening og **Frie Grundskolars Fællesråd** har bemærkninger i relation til beregningsgrundlaget for tilskud til de frie grundskolars specialundervisning og bemærkninger til kommunernes kontering af specialundervisning i folkeskolen.

Bemærkninger:

Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger, er Undervisningsministeriet opmærksom på, at den foreslåede omlægning af folkeskolens specialundervisning vil have konsekvenser for den kommunale regnskabspraksis og dermed også for det udgiftsmæssige grundlag for beregning af de statslige tilskud til de frie grundskoler. Som følge af den 3-årige forskydning mellem regnskab og tilskudsudbetaling vil spørgsmålet dog først blive taget op og forhandlet med de berørte parter på et senere tidspunkt. Høringssvarene giver således ikke anledning til ændringer.

IV. Forberedende voksenundervisning (FVU) og ordblindeundervisning for voksne (lovforslagets § 5)

1. Undervisningstilbuddenes placering og kvalitet

1.1. Generelle bemærkninger vedrørende placeringen

ARF finder, at placeringen af forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisningen for voksne på statsligt selvejende institutioner kan medføre en forringelse af udbuddet. Københavns Kommune beklager, at forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning overgår til staten, idet omfanget af denne undervisning i kommunen er tilstrækkeligt stort til at sikre kvalitet og bredde i udbuddet. En række høringsparter finder, at ansvaret for indgåelse af driftsoverenskomster vedrørende forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisningen burde placeres hos regionsrådene. Mange høringssvar giver udtryk for, at det er positivt, at ordblindeundervisningen lægges ind i FVU-loven, idet de to tilbud har en naturlig sammenhæng, der kan give større smidighed over for deltagerne. Flere høringssvar udtrykker håb om, at flytningen kan sikre mere ensartede tilbud på landsplan.

Bemærkninger:

Strukturaftalen fastslår, at ordblindeundervisning for voksne overføres til FVU-loven, og at ansvaret herfor overgår til staten. Dermed samordnes uddannelsesstilbuddene for voksne med læsevanskeligheder. Det er ligeledes en følge af strukturaftalen, at voksenuddannelsescentrene omdannes til at være selvejende institutioner med ansvar for visitation i forhold til ordblindeundervisning for voksne og indgåelse af driftsoverenskomster for så vidt angår udbuddet af forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne. På baggrund heraf giver forslagene ikke anledning til ændringer i lovforslaget

1.2. Placeringens betydning for kvaliteten af ordblindeundervisningen

Storstrøms Amtskommune og Videnscenter for Specialpædagogik finder, at flytningen af ordblindeundervisningen kun vil være en fordel for den gruppe af ordblinde, som har ordblindhed som deres eneste problemområde, og ikke for personer med svære, sammensatte vanskeligheder.

Bemærkninger:

Voksne med svære, sammensatte vanskeligheder vil også fremover kunne modtage et undervisnings tilbud i henhold til lov om specialundervisning for voksne. Forslaget giver derfor ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

1.3. Indholdet i ordblindeundervisningen

Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark finder, at det bør fremgå af lovteksten, at ordblindeundervisning stadig betragtes som specialundervisning for voksne, og at indhold og tankegang i ordblindeundervisningen følger de principper, som er gældende i dag, hvor ordblindhed betragtes som et læse- og kommunikationshandicap. Landsforbundet af Voksen- og Ungdomsundervisere finder, at det bør fremgå af lovteksten, at der skal anvendes it-hjælpe midler i undervisningen. Dansk Videnscenter for Ordblindhed og Hovedstadens Ordblindeskole finder, at FVU-læsning, trin 1, for ordblinde bør erstattes af ordblindeundervisning.

Bemærkninger:

For så vidt angår forslaget om en præcisering af, at ordblindeundervisning betragtes som specialundervisning, vurderes dette ikke at være relevant, da principperne fra specialundervisningsloven er overført direkte til lovforslaget. Desuden fremgår det af bemærkningerne til den foreslåede § 4 a, stk. 1, i FVU-loven, at undervisningen omfatter undervisning, der kompenserer deltagerens vanskeligheder gennem styrkelse af skriftsproglige og kommunikative færdigheder.

For så vidt angår forslaget om, at det skal fremgå direkte af lovteksten, at der skal anvendes it-hjælpemidler i undervisningen, skal der ligeledes henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 4 a, stk.1, hvoraf det fremgår, at der kan anvendes kompenserende kommunikationshjælpemidler (herunder it-hjælpemidler) i undervisningen. Der vurderes ikke at være behov for en skalbestemmelse, idet behovet for den enkelte deltager er meget forskelligt.

Forslaget om, at FVU-læsning, trin 1, for ordblinde, bør erstattes af ordblindeundervisningen, kan ikke imødekommes, da det ikke ligger inden for strukturaftalen at reducere det nuværende FVU-tilbud.

2. Styring af FVU og ordblindeundervisningen

2.1. Generelt om udbydere og driftsoverenskomster

Flere høringssvar (**ARF, Foreningen af Ledere ved Danskuddannelser, FTF, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Oplysningsforbundenes Fællesråd og Fagligt Fælles Forbund**) finder, at voksenuddannelsescentrene placeres i en uhensigtsmæssig dobbeltrolle ved dels selv at skulle tilbyde undervisningen, dels at skulle indgå driftsoverenskomster. Det foreslås, at kompetencen til indgåelsen af driftsoverenskomster i stedet placeres hos regionsrådene eller i en overordnet statslig styring. Der ønskes i flere høringssvar en præcisering af brugen af andre udbydere. **Dansk Folkeoplysnings Samråd og Oplysningsforbundenes Fællesråd** lægger vægt på, at aftenskolerne også fremover kan tilbyde forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning, idet aftenskolerne har kontakt med en stor del af målgruppen.

Bemærkninger:

Det fremgår af strukturaftalen, at ansvaret for indgåelse af driftsoverenskomster for så vidt angår forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne overgår til voksenuddannelsescentrene.

Af forslaget om ændring af lov om institutioner for uddannelsen til studentereksamen m.v., som fremsættes samtidig med nærværende lovforslag, fremgår det, at godkendelsen som voksenuddannelsescenter indeholder en ret og en pligt til at udbyde forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne. Ved godkendelsen vil det blive stillet som krav, at der er udbud på flere institutionstyper med henblik på et tilstrækkeligt og varieret tilbud. I nærværende lovforslags § 6 er der desuden indsat en overgangsbestemmelse om, at voksenuddannelsescentrene på uændrede vilkår skal tilbyde driftsoverenskomst til de driftsoverenskomstparter, som amtsrådet inden den 1. januar 2007 har indgået driftsoverenskomst med i henhold til den gældende lov om forberedende voksenundervisning og den gældende lov om specialundervisning for voksne for så vidt angår ordblindeundervisning. Denne overgangordning er gældende indtil den 31. december 2008.

På baggrund heraf giver forslaget ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

2.2. Særligt om driftsoverenskomster for ordblindeundervisningen

Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark finder det vigtigt at fastholde den aktuelle kompetence, der findes hos de nuværende udbydere af ordblindeundervisning ved indgåelse af driftsoverenskomster. Det findes væsentligt, at antallet af udbydere ikke bliver mindre end i dag, og at tilbuddene er tæt på bolig og arbejde. Enkelte høringssvar anfører, at voksenuddannelsescentrene ikke har erfaring med ordblindeundervisning, og er derfor betænkelige ved placeringen af ansvaret for indgåelse af driftsoverenskomster hos voksenuddannelsescentrene.

Bemærkninger:

Forslagene giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget, da det i lovforslaget netop fremgår, at voksenuddannelsescentrene kan indgå driftsoverenskomst med de nuværende udbydere af amtskommunernes ordblindeundervisning blandt andet med det formål at sikre et bredt geografisk udbud.

For så vidt angår voksenuddannelsescentrenes manglende erfaring med ordblindeundervisning vurderes dette ikke at have betydning for indgåelse af driftsoverenskomster. Krav til såvel leder- og lærer kvalifikationer vil indgå i en kommende bekendtgørelse.

2.3. Regionsrådenes koordinering og sikringen af et geografisk bredt udbud

ARF finder, at bortfaldet af lokal politisk styring vil kunne medføre, at urentable hold - eksempelvis i udkantsområder eller små hold for særlige grupper - vil forsvinde. Det er ikke et ansvar, der kan placeres hos en institution. Der skal være et politisk ansvar. Derfor bør ansvaret placeres hos regionsrådet, der skal sikre et tilstrækkeligt bredt udbud og have de nødvendige beføjelser til at indhente oplysninger. **Landsorganisationen i Danmark** finder ikke, at det er nok, at udbuddet styres via udbudsgodkendelsen af institutionerne, men ønsker en præcisering af regionsrådets beføjelser. **Rådet for Kortuddannedes Fortsatte Uddannelse** er bekymret for udbuddet i de tyndt befolkede områder.

Bemærkninger:

Ifølge strukturaftalen placeres ansvaret for indgåelse af driftsoverenskomster hos voksenuddannelsescentrene, hvorfor en anden placering af ansvaret ikke kan imødekommes. Også med den nuværende ansvarsfordeling er der stor forskel på amtskommunernes forvaltning af pligten til at udbyde læse- og regneundervisning. Hvad angår sikringen af undervisningstilbud i yderkantsområder, vil det være naturligt, at denne problemstilling indgår dels som del af en udbudsgodkendelse til voksenuddannelsescentrene, dels i styrings- og selvejeanalysen, som skal foretages som led i strukturaftalen. Endelig vil det indgå som en af regionsrådets opgaver - i samarbejde med voksenuddannelsescentrene og andre udbydere af den pågældende undervisning - at koordinere indsatsen i regionen, herunder den geografiske placering af udbuddet og kapaciteten med henblik på, at det er et tilstrækkeligt udbud til alle. Forslagene giver derfor ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

2.4. Folkehøjskolerne som udbydere

Oplysningsforbundenes Fællesråd foreslår, at folkehøjskoler medtages som mulig driftsoverenskomstpарт for at give højskoleelever mulighed for at styrke deres færdigheder i dansk og matematik som en integreret del af et højskoleophold.

Bemærkninger:

Efter § 18, stk. 1, nr. 4, i bekendtgørelse om undervisning m.v. inden for forberedende voksenundervisning (FVU-bekendtgørelsen) kan folkehøjskoler efter driftsoverenskomst med amtskommunen udbyde forberedende voksenundervisning. Ved bekendtgørelsesændringen i forbindelse med kommunalreformen vil denne regel blive videreført, dog således at beslutningen om at indgå driftsoverenskomsten med den pågældende højskole er voksenuddannelsescentrets. Spørgsmålet om, hvorvidt forberedende voksenundervisning skal kunne indgå som en integreret del af et højskoleophold, vedrører ikke dette lovforslag, men vil indgå i overvejelserne om lovgivning på højskoleområdet. Forslaget giver således ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

3. Visitation til ordblindeundervisning

3.1. Visitationsbeføjelsen

Enkelte hørings svar finder, at visitation og afdækning af undervisningsbehov bør finde sted på undervisningsstedet og ikke på voksenuddannelsescentret. **ARF** finder, at placeringen hos voksenuddannelsescentrene i en selvejestruktur kan være uhensigtsmæssig, idet et højere taxameter til ordblindeundervisningen vil skabe incitament til at visitere til denne. Det anføres desuden, at personer med behov for både ordblindeundervisning og anden specialundervisning for voksne fremover risikerer at skulle visiteres to gange og modtage tilbud på to institutioner. **Oplysningsforbundenes Fællesråd** finder, at visitationskompetencen skal placeres hos regionsrådet. **Hovedstadens Ordblindeskole** foreslår et visitationsnævn under regionsrådet.

Bemærkninger:

De nærmere regler for adgangen til undervisningen fastsættes i en kommende bekendtgørelse. I bemærkningerne til forslaget til § 4 a, stk. 4, i FVU-loven fremgår det, at bekendtgørelsen blandt andet vil omfatte bestemmelser om, at afdækningen af deltagerens behov for ordblindeundervisning kan gennemføres på det voksenuddannelsescenter eller den driftsoverenskomstpart, som deltageren henvender sig til. I bekendtgørelsen fastsættes endvidere regler, der sikrer, at alene voksne med behov for ordblindeundervisning er berettiget til undervisningen. Det er en forudsætning for tilskuddene, at den aktivitet, de er ydet til, gennemføres, og at det er staten, der har ansvaret for tilsynet med undervisningen, herunder visitationen. For så vidt angår risikoen for, at personer med behov for både ordblindeundervisning og specialundervisning skal visiteres to gange, vurderes dette ikke væsentligt forskelligt fra i dag, hvor ordblindeundervisningen ofte foregår løst fra anden specialundervisning. Med hensyn til placeringen af visitationen til ordblindeundervisning er det i strukturaftalen bestemt, at denne placeres hos voksenuddannelsescentrene. Forslagene giver således ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

3.2. Gennemførelsen af visitationen

Landsforeningen af Voksen- og Ungdomsundervisere ønsker bemærkningerne ændret, således at det fremgår, at afdækningen af læse-, stave- og skrivefærdigheder skal ske ved brug af test. **Oplysningsforbundenes Fællesråd** ønsker et centralt obligatorisk visitationsmateriale, der kan afdække, hvorvidt der er behov for forberedende voksenundervisning eller ordblindeundervisning.

Bemærkninger:

Undervisningsministeriet har udsendt vejledende trinplaceringsmaterialer med anbefaling af test, der kan anvendes til afdækning i forbindelse med optagelse og trinplacering på den forberedende voksenundervisning. Ministeriet forventer at kunne udsende tilsvarende anbefalinger til brug for test til afdækning for ordblindeundervisningen. Der er ikke i strukturaftalen belæg for at ændre på kravene til optagelse til forberedende voksenundervisning eller til visitation til ordblindeundervisning. Der bliver ved bekendtgørelse fastsat nærmere regler om visitation af ordblinde, herunder brugen af test. Forslagene giver derfor ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

4. Finansiering

4.1. Sikring af midler til ordblindeundervisningen

Flere hørings svar (**De Samvirkende Invalideorganisationer, Det Centrale Handicapråd og Speciallærerforeningen af 1981**) finder, at det må sikres, at der ikke flyttes midler fra ordblindeundervisningen til andre aktiviteter på voksenuddannelsescentrene.

Bemærkninger:

Voksenuddannelsescentrene vil modtage statstilskud til den forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisningen efter lov om almen voksenuddannelse og om voksenuddannelsescentre. Undervisningsministeriet fører tilsyn med institutionernes virksomhed. Det er en forudsætning for tilskuddene, at den aktivitet, de er ydet til, gennemføres. Tilskudssystemet fastlægges endeligt efter den planlagte styrings- og selvejeanalyse. Høringssvarene giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

4.2. Generelle bemærkninger ad takster m.v.

Flere høringssvar finder, at taxametersystemet må indrettes, så det tager hensyn til ordblindeundervisningens særlige karakter. **ARF** finder, at ensartede taxametertilskud vil kunne medføre, at tilbud i udkantsområder og til grupper med svære læsevanskeligheder, der kræver små hold, vil forsvinde. **Rådet om Kortuddannedes Fortsatte Uddannelse** foreslår, at finansieringen af ordblinde ændres fra holdtakst til timetakst, idet den enkeltes behov for undervisning kan variere. **Hovedstadens Ordblindeskole** finder ikke, at de nuværende 45 mio. kr. er nok, og at takstfinansiering vil føre til udgiftsforøgelse.

Bemærkninger:

Når området taxameterfinansieres, afholder staten udgifterne svarende til aktiviteten. Der tages stilling til udformningen af taxametersystemet, efter at styrings- og selvejeanalysen er gennemført. Høringssvarene giver således ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

5. Leder- og lærerkvalifikationer

Enkelte høringssvar (**Landsforeningen af Voksen- og Ungdomsundervisere** og **Oplysningsforbundenes Fællesråd**) ønsker en opstramning af kravene til lederes og læreres kvalifikationer. **Hovedstadens Ordblindeskole** ønsker lærerkvalifikationskrav vedrørende ordblindeundervisningen svarende til FVU-undervisningen.

Bemærkninger:

Høringssvarene giver ikke anledning til ændring af lovforslaget, idet en opstramning af kvalifikationskrav ligger uden for strukturaftalen. Dog præciseres kravene til lærerkvalifikationer til undervisere, der varetager ordblindeundervisningen, i kommende bekendtgørelse.

6. Rådgivning

6.1. FVU-rådenes nedlæggelse

Flere høringssvar (**Landsorganisationen i Danmark** og **Fagligt Fælles Forbund**) finder, at inddragelsen af arbejdsmarkedets parter svækkes ved nedlæggelse af FVU-rådene. **Forstanderforeningen for VUC** foreslår oprettelse af FVU-følgegruppe med deltagelse af blandt andet arbejdsmarkedets parter.

Bemærkninger:

Til sikring af inddragelsen af arbejdsmarkedets parter foreslås det - jf. forslag til affattelse af § 16 til lov om almen voksenuddannelse og om voksenuddannelsescentre i § 10, nr. 25, i forslaget om ændring af lov om institutioner for uddannelsen til studentereksamen m.v., som fremsættes samtidig med nærværende lovforslag - at der ved hvert voksenuddannelsescenter kan nedsættes et uddannelsesudvalg, der rådgiver centret i uddannelsesspørgsmål. Arbejdsgivere og arbejdstagere skal være ligeligt repræsenterede i udvalget.

6.2. VISO - Videns- og specialrådgivningsorganisationen

Enkelte høringssvar foreslår, at ordblindeundervisning løbende evalueres og kvalitetssikres i samarbejde med VISO.

Bemærkninger:

Forslaget giver ikke anledning til ændring af lovforslaget, da VISO ikke får til opgave at evaluere undervisning. Derimod har Undervisningsministeriet ansvaret for at føre tilsyn med undervisningen og kan således iværksætte evalueringer, når der skønnes behov herfor.

6.3. FVU-konsulenter

Flere høringssvar fremhæver de opsøgende FVU-konsulenter og understreger det fortsatte behov for denne indsats. **ARF** finder, at de opsøgende FVU-konsulenter bør placeres i regionerne, så de kan bevare deres institutionsafhængighed.

Bemærkninger:

Forslaget giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget, da det ikke ligger inden for strukturaftalen. I lov om forberedende voksenundervisning (FVU-loven) indgår ikke bestemmelser vedrørende opsøgende FVU-konsulenter, ligesom der på baggrund af FVU-loven ikke er afsat midler til opsøgende FVU-konsulenter. De fungerende opsøgende FVU-konsulenter er finansieret af især EU-socialfondsmidler, midler fra de regionale arbejdsmarkedsråd, bloktilskuddet til amtskommunerne m.v. Imidlertid er de opsøgende FVU-konsulenter meget centrale for det omfattende arbejde med at nå målgruppen for FVU, hvorfor regeringen på finansloven 2005 og i hvert af BO-årene har afsat midler til FVU-konsulenter. De anførte synspunkter vil indgå i de videre overvejelser.

6.4. Koordinering af vejledning

Arbejdsmarkedsstyrelsen ønsker, at vejledningsindsatsen i forbindelse med ordblindeundervisningen for voksne skal være medvirkende ved koordineringen af den vejledning, som beskæftigelsesrådene får ansvar for.

Bemærkninger:

Forslaget giver ikke anledning til ændringer, men vil blive medtaget i overvejelserne vedrørende indholdet i en kommende bekendtgørelse.

7. Klageadgang

Enkelte høringssvar (**Oplysningsforbundenes Fællesråd** og **Fagligt Fælles Forbund**) ønsker, at der etableres klageadgang over afgørelser om undervisning m.v.

Bemærkninger:

Forslaget kan ikke imødekommes, idet det fremgår af lovtæksten og bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 34-36, at de klager, der i dag kan indbringes for amtsrådet, fremover kan indbringes for undervisningsministeren. Lovens gældende bestemmelse om, at der kan fastsættes regler, hvorefter afgørelser ikke kan indbringes for ministeren, ændres ikke.

Bilag - Høringssvar

Følgende myndigheder og organisationer (i alt 33 fra høringslisten og 30 uden for høringslisten) har afgivet bemærkninger til lovforslaget:

1. Amdsrådsforeningen
 2. Børne- og Kulturchefforeningen
 3. Børnerådet
 4. Danmarks Lærerforening
 5. Dansk Blindesamfund
 6. Dansk Byggeri
 7. Dansk Folkeoplysnings Samråd
 8. Dansk Friskoleforening
 9. De Samvirkende Invalideorganisationer (inkl. bemærkninger fra Danske Døves Landsforbund, Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark, HjerneSagen, Dansk Parkinsonforening, Dansk Epilepsiforening, Kirkebækskolen, Foreningen for Stammere i Danmark og Landsforeningen Autisme)
 10. Det Centrale Handicapråd
 11. Det Kommunale Kartel
 12. Fagligt Fælles Forbund (Specialarbejderforbundet i Danmark m.fl.)
 13. Foreningen af Forstandere og Ledere ved Sprogcentre (Foreningen af Ledere ved Danskuddannelser)
 14. Forstanderforeningen for VUC
 15. Forstandersamrådet ved Den Amtskommunale Specialundervisning for Voksne
 16. Frederiksberg Kommune
 17. Frie Grundskolers Fællesråd
 18. Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd
 19. Grundskolerådet
 20. KL
 21. Københavns Kommune
 22. Landsforbundet af Voksen- og Ungdomsundervisere (LVU)
 23. Landsforeningen for Opholdssteder og Skole- og behandlingstilbud
 24. Landsorganisationen i Danmark
 25. Oplysningsforbundenes Fællesråd
 26. Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark (vedlagt DSI's høringssvar)
 27. Rådet for Etniske Minoriteter
 28. Rådet om Kortuddannedes Fortsatte Uddannelse
 29. Samrådet for Specialundervisning for Voksne (Samrådet vedrørende den amtskommunale specialundervisning for voksne)
 30. Skole og Samfund
 31. Speciallærerforeningen af 1981
 32. SUstyrelsen
 33. Ungdomsskolernes Udviklingscenter
-
1. Arbejdsmarkedsstyrelsen
 2. Børne- og Ungdomspsykiatrisk Hospital, Risskov
 3. Bornholms Regionsråd
 4. Brøndagerskolen - skolebestyrelsen

5. Dansk Psykologforening
6. Dansk Videnscenter for Ordblindhed
7. Danske Fysioterapeuter
8. Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet
9. Det Landsdækkende Synsråd
10. Ergoterapeutforeningen
11. Foreningen af Kommuner i Københavns Amt (FKKA)
12. Hillerødsholmskolen - skolebestyrelsen
13. Hovedstadens Ordblindeskole
14. Kirkebækskolens skolebestyrelse
15. Kolonien Filadelfia
16. Krabbeshus Heldagsskoles forældrevalgte skolebestyrelsesmedlemmer
17. Landsforeningen LEV
18. Landsforeningen Ligeværd
19. Landsforeningen Specialskolerne i Danmark
20. Marselisborgscentret
21. Nordjyllands Amtskommune
22. Pædagogisk Psykologisk Team - Langagerskolen
23. Samrådet af Ledere for Tale- og Høreinstitutionerne
24. Samrådet af Specialskoler for Børn med Autisme
25. Samrådet af Synsfaglige Ledere i Amterne
26. Samrådet vedrørende Kommunikationshjælpemidler i Amterne
27. Socialpædagogernes Landsforbund
28. Storstrøms Amtskommune - Videnscenter for Specialpædagogik
29. Vestsjællands Amtskommune
30. Århus Kommune

Følgende myndigheder og organisationer (i alt 11) har meddelt, at de ikke har bemærkninger til lovforslaget:

1. Akademikernes Centralorganisation
2. Centralorganisationernes Fællesudvalg
3. Danmarks Evalueringsinstitut
4. Dansk Arbejdsgiverforening
5. Dansk Industri
6. Datatilsynet
7. Domstolsstyrelsen
8. Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler (Efterskoleforeningen)
9. HUR
10. Institut for Menneskerettigheder
11. Rigsrevisionen

Følgende myndigheder og organisationer (i alt 43) har ikke afgivet høringssvar:

1. Arbejdernes Oplysningsforbund
2. Forbundet for Pædagoger og Klubfolk (BUPL)
3. Center for Ligebehandling af Handicappede
4. Danmarks Erhvervsskoleforening
5. Danmarks Skolelederforening

6. Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM)
7. Dansk ErhvervsFremme
8. Dansk Flygtningehjælp
9. Dansk Handel og Service
10. Dansk Oplysningsforbund
11. Dansk Transport og Logistik
12. Danske Skoleelever
13. Dokumentations- og Rådgivningscenteret om Racediskrimination
14. Efterskolernes Lærerforening
15. Ernærings- og Husholdningsøkonomforening
16. Folkehøjskolernes Forening i Danmark
17. Foreningen af Husholdningsskoler og Håndarbejdsskoler
18. Folkeligt Oplysningsforbund
19. Foreningen af Daghøjskoler i Danmark
20. Foreningen af Forstandere ved AMU-centrene
21. Foreningen af Produktionsskoler og Produktionshøjskoler
22. Foreningen af Skoleledere ved de Tekniske Skoler
23. Frie Grundskolers Lærerforening
24. Frit Oplysningsforbund
25. Handel, Transport og Serviceerhvervene
26. HS
27. Håndværksrådet
28. Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte
29. Konkurrencestyrelsen
30. Landbrugsrådet
31. Landdistrikternes Fællesråd
32. Landsforeningen af Landsbysamfund
33. Landsforeningen af Ungdomsskoleledere (LU)
34. Landssammenslutningen af Kursusstuderende
35. Liberalt Oplysningsforbund
36. Lærernes Centralorganisation
37. Sammenslutningen af Ledere ved SOSU-skolerne
38. Sammenslutningen af Danske Småøer
39. Sammenslutning af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger (SALA)
40. Statsansattes Kartel
41. Stats- og Kommunalt Ansattes Forhandlingsfællesskab
42. Sundhedskartellet
43. Ungdomsringen